

25 დეკემბერს, 22 საათზე, ტელეკომპანია "იმედის" ეთერში, გადაცემაში "სხვა რაკურსით" გასულ სიუჟეტში¹ "მედრესეში მიბარებული ბავშვები" დაირღვა მაუწყებელთა ქცევის კოდექსის რამდენიმე მუხლი. კერძოდ:

მთელ სიუჟეტში ჟურნალისტი ავითარებს აზრს, რომ ქობულეთში მოქმედ მუსლიმ მოსწავლეთა პანსიონში მშობლები შვილებს სასწავლებლად არა რელიგიური მრწამსის, არამედ სოციალური სიდუხჭირის გამო აგზავნიან (ჟურნალისტი: "აქაური მედრესეს აღსაზრდებლების უმრავლესობა გურია-აჭარის შეჭირვებული ოჯახებიდან არიან. უკიდურესად გასაჭირში მყოფ ოჯახებს რეფორმების და სტანდარტების ენა არ ესმით. ყოველი მათგანი სიტუაციიდან გამოსავალს ეძებს"; "ეს უკიდურესად შეჭირვებული ოჯახის წევრები აფხაზეთში დაღუპული გმირის ოჯახის წევრები აღმოჩნდნენ"). აღნიშნული წარმოადგენს მაუწყებელთა ქცევის კოდექსის 33 (1 და 2) მუხლის დარღვევას, რომლის მიხედვითაც, "1.მაუწყებელმა თავი უნდა აარიდოს ეთნიკურ ან რელიგიურ კუთვნილებასა და უარყოფით მოვლენებს შორის დაუსაბუთებელი პარალელების გავლებას, მათ შორის ცალკეული პიროვნებების საქმიანობის ასოცირებას მთელ ჯგუფთან. 2. მაუწყებელმა თავი უნდა აარიდოს უმცირესობების და სოციალური პრობლემების შესახებ არასწორი და შეცდომაში შემყვანი განცხადებების გაკეთებას, ხელი არ უნდა შეუწყოს სტერეოტიპების ჩამოყალიბებას"...

ჟურნალისტის შეფასებები, რომ პანსიონში მხოლოდ სოციალურად შეჭირვებული მოსწავლეები სწავლობენ მხოლოდ ავტორის სუბიექტურ ინტერპრეტაციებს და დაუსაბუთებელ განზოგადებებს ეფუძნება, რასაც კიდევ უფრო ამძაფრებს ის გარემოება, რომ ეს ყოველივე ბავშვების ხარჯზე ხდება. სიუჟეტის დასაწყისში პრობლემის საილუსტრაციოდ ჟურნალისტს მოყვანილი ყავს 13 წლის გოდერძის და ჯემალის მაგალითები. არ არის დაფარული არც პანსიონის სხვა მოსწავლეთა სახეები, რომელთაც ჟურნალისტი სოციალური გაჭირვების გამო მედრესეში გაგზავნილ მოზარდებად წარმოაჩენს. ტელეკომპანიამ დაარღვია მაუწყებელთა ქცევის 47(11)-ე მუხლი, რომლის თანახმად, "აკრძალულია მაუწყებლის მიერ ისეთი პროგრამის გადაცემა ან პროგრამაში მასალის განთავსება, რომელმაც შეიძლება ზიანი მიაყენოს არასრულწლოვანთა სოციალიზაციის პროცესს."

¹ http://imedi.ge/index.php?pg=shs&id_pr=3087&id=44

დარღვეულია ასევე კოდექსის 44-ე (1) მუხლი, რომლის მიხედვითაც: "არასრულწლოვანის ინფორმაციისა და გამოხატვის თავისუფლების პატივისცემასთან ერთად, მაუწყებელმა უნდა უზრუნველყოს პროგრამაში მონაწილე არასრულწლოვანთა ფიზიკური, ფსიქოლოგიური და სულიერი კეთილდღეობის დაცვა, მშობელთა, მზრუნველთა ან მეურვეთა თანხმობის მიუხედავად."

ანალოგიურ სტანდარტია ასახული ჟურნალისტთა საერთაშორისო ფედერაციის სახელმძღვანელო მითითებებსა და პრინციპებში, სადაც აღნიშნულია, რომ „ბავშვებთან დაკავშირებული ნებისმიერი მასალის გამოქვეყნებისას ჟურნალისტმა საგულდაგულოდ უნდა აწონ-დაწონოს შესაძლო შედეგები და მინიმუმამდე დაიყვანონ ზიანის ფაქტორი“. ტელეკომპანიას არ მიუღია ზომები იმისათვის, რომ არ მოეხდინა არასრულწლოვანთა იდენტიფიცირება და ხელოვნურად შექმნა მძიმე ფონი.

ტელეკომპანია "იმედმა" ასევე დაარღვია მაუწყებელთა ქვევის კოდექსის მე-14. 9 მუხლი, რომელიც სახელმძღვანელო პრინციპებს ზუსტი ინფორმაციის უზრუნველყოფის მიზნით აწესებს. კერძოდ: "ინტერვიუების, ჩაწერილი მასალის, მათ შორის საარქივო მასალის რედაქტირებისას, მაუწყებელმა არ უნდა დაამახინჯოს რესპონდენტის ციტატა, ან არ უნდა მოახდინოს სხვა სახით აუდიტორიის შეცდომაში შეყვანა ვიზუალური ან აუდიო მანიპულაციებით, დასმული კითხვების მნიშვნელობის შეცვლით ან კონტექსტიდან ამოვარდნილი კადრების გამოყენებით."

სიუჟეტში მოყვანილია გაეროს ბავშვთა ფონდის სოციალური კეთილდღეობის პროგრამების ხელმძღვანელის ქეთი მელიქაძის კომენტარი, რომელიც "ღრმა და მძიმე შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვების" სამზრუნველო დაწესებულებების პრობლემაზე საუბრობს, რასაც არავითარი საერთო არა აქვს კერძო რელიგიურ პანსიონებთან.

აღნიშნული კომენტარის საფუძველზე ჟურნალისტი უსაფუძვლო განზოგადებას ახდენს, კერძოდ: "სახელმწიფო და არასამთავრობო ორგანიზაციები ამტკიცებენ, რომ საქართველოში პანსიონატის ტიპის დაწესებულებების ადგილი არ არის. თუმცა ქვეყანაში რამდენიმე ათეული მედრესე წლებია უპრობლემოდ ფუნქციონირებს." ჟურნალისტის შეფასებაში ექსკლუზიურად მხოლოდ მუსლიმანურ პანსიონებზეა საუბარი მაშინ, როდესაც ანალოგიური ტიპის დაწესებულებები სხვა კონფესიების ეგიდითაც ფუნქციონირებენ. აღნიშნული პასაჟი, ისევე როგორც მთელი სიუჟეტი არღვევს კოდექსის მე-18. 2 მუხლს: "პროგრამა ან სიუჟეტი მიკერძოებული იქნება, თუ ის არ მოიცავს ამომწურავ ინფორმაციას მნიშვნელოვანი ფაქტების შესახებ, აგებულია უმნიშვნელო ფაქტებზე, შეგნებულად ან გაუცნობიერებლად შეჰყავს აუდიტორია შეცდომაში, შენიღბული სახით გამოხატავს მიკერძოებულ პირის მოსაზრებებს."

მოგმართავთ, რათა იმსჯელოთ შეისწავლოთ ტელეკომპანია "იმედის" გადაცემა "სხვა რაკურსით" მიერ მაუწყებელთა ქცევის კოდექსის 14 (9), 18 (2), 33 (1 და 2), 44-ე (1), 47 (11) მუხლების დარღვევის ფაქტებზე.

შამილ კაკალაძე

ქართველ მუსლიმთა

ურთიერთობების თავმჯდომარე

თამარ კინწურაშვილი

მედიის განვითარების ფონდის

გამგეობის თავმჯდომარე

ეკა ჭითანავა

ტოლერანტობისა და

მრავალფეროვნების ინსტიტუტის

დირექტორი